Numurs maksà 6 kap.

Zihňa

Wisu semju proletareeschi saweenojatees!

Kreewijas soz.-dem. strahdneeku partija.

№ 13. Sozialdemokratisks deenas laikraksts. Peterpilî, treschdeen, 22. (4.) martâ 1917. g.

Monarkija kritusi! Lai dsihwo satwersmes sapulze!

Lai dsihwo demokratiska republika!

Kursch no mums akls?

Pee tagadejeem brihwibas apstahkleem katra kautzik noteikta awise zenschas isteikt skaidri, saprotami sawas domas par tagadejo stahwokli un aizina pa weenu waj otru zeku eet sawus lasitajus. Pehz patwaldibas gahschanas schinî laukâ noteikti jau nostahjuschàs diwas grupas, war teikt diwi preteji lehgeri. Wahdos, kà weeni, tà otri ir kàdigi rewoluzijas peekriteji, kà weeni, tà otri, prasa eekaroto brihwibu nostiprinaschanu un Satwersmes Sapulzes sasaukschanu. Par Nikolaju un wezo kahrtibu naw neweens. Bet ir daschi dautajumi, kur sahkas leelas, jo leelas domu starpibas.

Pirmà un galwenà starpiba ir — muhsu rewoluzijas nowehrtschana. Wisas burschujiskàs awises, sahkot ar agrakam melnsimineezisklàm un beidsot ar demokratiski-radikalàm un pat agrakàm sozialistu-rewoluzionaru lapam skatas uz muhsu tagadejo stahwokli, kà uz neschaubami nostiprinatu. Pehz winu domam rewoluzijas pusê ir ari wisa burschuasija un runat par burschuasijas kontrrewoluzionaràm teekšmem un bailem no sozialistiskàs rewoluzijas ir tikpat, kà gatschà deenà redset spokus. Schi burschuasijas prese, neišnemot ari paschu kreisako, sauz par akleem „Prawdu" un zitas sozialdemokratiskàs strahdneeku awises, kas brihdina proletariatu no rewoluzijas pahrwehrteschanas, no aismigschanas uz uswaras laureem, waj pilnigas nodoschanàs ikdeenas škkajàm ruhpem. Muhsu aisrahdijumus, ka šuns (t. i. burschneeziba un leelburschuasija) war mest spalwu, bet tikumu nemetis, birgeku awises raksturo, kà spehku skaldischanas mehginajamus, kà reakzijas pabalstischanu. Schee kungi un kundses aisdara pilnigi azis uz to politikas mainu, kahda noteek pagaidwaldibà ikdeenas sem rewoluzionaràs tautas speedeena. Wini aismirst Mikukowa un kompanijas zenschanos nosedzinat uz Nikolaja trona — wina brahli Michailu Aleksandra dehlu Romanowu. Wini aismirst Rodsjanko un zitu waldibas wihru sekretàs sarunas ar wezo waras preekschstahwjeem, aismirst, ka pagaidwaldiba neparko negribeja eerobeschot Nikolaja personisko brihwibu, ka wehlak wina gribeja laut zaram ar wisu sawu bandu aisbraukt uz ahrsemem, ka wina ar noluhku atzehla steigschus nahwes sodu, lai glahbtu no breesmam wezàs kahrtibas meschonus, ka wina aistohj brihwà leelako daku reakzijas kalpu, nekonfiszè ne Nikolaja ne zitu milsigos ihpaschumus un weenu pehz otra laisch brihwà arestetos ministrus un zitus brihwibas bendes. To wisu laisch garam neeewehrotu muhsu birgeliskee brihwibas mihkotaji, tàpat ka wineem nepatihk, kad teek darits atklahtiaci sinams, ka tikai sem teescha Strahdneeku un Saldatu Deputatu Padomes speedeena pagaidwaldiba ir spehjusi weenu waj otru rewoluzionaru soli. Burschuasija saka: wiss ir kahrtibà, rewoluzija ir uswarejusi, brihwiba Kreewijai nodroschinata pret eekschejo eenaidneeku. Mehs turpretim sakam: wisas walsts malas tschum un mudsch no reakzionaràs muischneezibas un leelburschuasijas peekritejeem, tikai wini pagaidam klusê — gaida isdewigu brihdi klupt seglos Kreewijas brihwibai.

Pate burschuasija, kura lepojàs wehl tagad ar sarkanom lentitem un mak wisos lozijumos wahdus brihwiba, republika, satwersmes sapulze — eet wisu laiku sem leekulibas maskas. Wina ir peespeesta buht „rewoluzionara", bet atklahbs rewoluzionàs wiksni un burschuasija nometis sawu masku, labakà gadijumà atneems mums eekarotàs brihwibas, ja tas winai tik isdosees, un launakà — wina tapat kà franschu burschuasija 1848. g. zentiees nostahpet proletariata brihwibas teesmes — muhsu aksnu juhrà. Tamdehl, luhk, mehs sauzam wisas apspeestas schkiras uz organiseschanos, uz rewoluzijas turpinaschanu.

Schi pirmà domu starpiba, beedri, kà, redsejot atteezas uz eekschejo eenaidneeku — wezo zarismu. Tagad nahk otra ar lokatineem no logeem un balkoneem. Lakatini pliwinajas gaisà un preeschejis rindàs sahk dseedat. Tee kleedsi un dseed juku jukam. Melodija aug un stiprinajas, lihdz kamehr ta ir uswarejusi un schalz pahr muhsu galwam, kà wehtra.

Tautas himna!

Wisa eela dseed lihdz.

Kara musika noklust schis wisu pahrwaroschas dseesmas preeksch a. Tagad musika swinigi spehlè lidz himnu.

Puhlis nonem zepures. Un wisapkahrt tikai starojoschee seji zeeschi sarlehgti marsejoschi stahwi, no sajuhsmu teesmà aisrauta tauta.

Mehs sokojam zaur dseedoscho, sajuhsminato pilsêtu, lihdz kamehr no eekam lihdz stacijai un beidsot teekam pee meera uz noslehgtàs platformas. Te ari stahw jau wilzeens.

A gschà uz tilta, kas pazekas pahri par dselszeela sleedem stahw ziwekt zeeschi weens pee otra un sauz un swerzina.

Mehs jau sadaliti.

Pa astoni wihri wagona nodakà.

„Torattata! atskan signals preeksch eekahpschanas un wagona durwis teek weenà azumirkli atwehrtas. Nepaspehjam mehs wehl noweetot zepures un ramizas, kad wilzeens jau sahk kustetees un mehs isbrauzam no woksales, pawaditi no pehrkondinoscheem urra sauzeeneem, kas pamirst tahlumà — un taddi pilsehta suhta saweem saldatem beidsamàs ardeewas.

Mehs esam omuligi nosehduschees un uspihpojam sawas pihpes. Trihs saldati kas newar aismirst wezàs paraschas, sasehduschees kopà uz kahrschu spehli. Saldats no Holstenas sehd weens pats un nenem dalibu.

Es skatos pa logu ahrà un redsu ka manam azim garàm skreen lauku skati. Sajuhsma wehl rit pa manàm dsislom. Es eimu peedsihwojis leelu brihdi. Kad lauschu publis pazelas sajuhsmà no ikdeenibas pihschtreem — winsch teek nepahrwarams un aisrauj sew lihdzi katru kas gribetu aukstàm ošnim tai pretotees.

Mehs pasteidsameee garàm meschcem un upem, plawam — kuras es nepaspehju aukert ar sawu skatu, kalneem, kas pazekas silâ tahlumà plaischeem, bagateem labibas laukeem, kuri stahw sawà seltità sposchumà. Pahr wisu to spihd wahzu saule.

Man gribetos isplehst rokas.

„Ja! Wahzija — tu esi skaista un leela un esi pelnijusi, laj par tewi isleesj lawaz asnis."

Kà sahlite plawà.

Mehs esam nogreesuschees no zeka un mums jaeet pahri par nopkautu labibas lauku. Sche wakar notikusès kauja: jo lauks ir apsehts ar lihkeem. Eewainotee ir uslasti. Bet wehl naw bijis laika — apglabat krituschos. Pirmais krituschais, kuru mehs eeraudsijam, speda muhs apklust. Sahkumà mehs lahgà nesapratàm, ko tas nosihmè — schis nekustoschi issteeptais tehls jaunà uniformà — — — tà kà winsch tur guleja negribejàs lahgà tizet wina nahwei. Gribejàs jautat Làs, itka mehs buhtu uz manewreem, un kahds buhtu eekritis grahwî apskurbis no saules karstuma. Ar rupju saldatu joku, ar

Zilweku kautuwe.

Ainas nahkoschà karà.*)

Wituma Lamschus.

(Turpinajums).

Leelà bunga nejauschi pahrtrauz wina pahtarus. Drahms, tri šoschs stiens. Schi komanda nosihmè ka jaspehlè mušikai un ka bundsineekeem un šwilpeneekeem jaapstahjas.

Un atkal atskan dsiki un draudoschi:

Bumm!

Wehl šwilpeneeki šwilpa generalmarschu.

Un tad —

Kara mušika eesahkàs. War pretotees, zik grib. Ta trauzàs tik wareni pa ustrauktajàm eelam, ta atskàs atpakaļ no mahju muhreem ta eepluhst tik swaigi asnîs un nistrenz ši smadsenem nakts spokus. Muskuli šawelas, galwa augsti pazekas un kahjas zilajas weenotà ritmà. Un schis ritms eet zaur zaur wisu puhli. Puhlis ir kà elektrisets. Wini mahj no trotuareem, wizina

*) Torattata! atskan signals preeksch eekahpschanas un wagona durwis teek weenà azumirkli atwehrtas. Nepaspehjam mehs wehl noweetot zepures un ramizas, kad wilzeens jau sahk kustetees un mehs isbrauzam no woksales, pawaditi no pehrkondinoscheem urra sauzeeneem, kas pamirst tahlumà — un taddi pilsehta suhta saweem saldatem beidsamàs ardeewas.

Lai dsihwo rewoluzija un zihņa par sozialismu!

wisu s.-d. frakziju balsoja pret budschetu, teizeens:

„Si ahrsemem wahzu sozialdemokratijai leek preekschâ iswest rewoluziju. Ja mes sekotu schim padomam, tad strahdneeku schkira kristu wisleelakâ nelaimê. Mehs paschi sinam, ko mums buhs darit un ko mehs waram gaidit no ahrsemem."

Tà esot teizis Wahzijas reichstagâ schis lihdschinejais kara atsinejs. Mehs newaram, saprotams, winam wisur peekrist un it ihpaschi te, kur winsch deesgan lepni atsauzas uz to, ka winsch pats sinaschot bez padomem no ahrsemem, ko darit. Mehs newarejam peekrist, tad schis pats Noske balsoja par kara budschetu, un tagad mehs esam ar winu nemeerâ, ka winsch wehl negrib atsiht sawu un sawu kolegu peelaisto kluhdu — kara pabalstischanu. Bet mehs newaram ari neapsweikt winu un wisu Wahzijas s.-demokratiju par to, ka wini eerosnati no muhsu brihwibas zihnas pirmo reis kopigi pazehluschi sawas balsis pret karu. Tapat mehs sinamâ mehrâ ari saprotam wina schodeen peewesto teizeenu. Pee tagadejeem apstahkleem, kur Wahzijai draud jaunas breesmas no wisàm pusem, kur Angliias, Franzijas, Italijas, Japanas, Amerikas u. z. walstju plehschanàs apetite aug ar katru deenu un nerahda ne masako frontes grosischanos sihmiti, teescham gruhti prasit, lai Wahzijas proletariats daritu un spehtu isdarit to, ko isweda Kreewijas proletariats un armija. Lai apskatas kairs, zik gruhti nahkas te pee mums, kur paschlaik pahrdsihwots teek rewoluzijas laiks, zik gruhti nahkas zihnitees ar pehz eekarojumeem alkstoscho burschuasiju. Un tas te pee mums. Bet zik daudz stipraka naw Wahzijas burschuasija, zik daudz gruhtaki ir zihnitees Wahzijas strahdneekeem ar scheem eekaroschanas zenteeneem. Un tomehr Wahzijas sozialdemokratija ir muhs apsweikusi, apsweikusi pat skaidri wehl nesinadama, ko mehs prasam un par ko mehs zihnâ ejam, apsweikusi wisa weenâ miljona leelâ balsî pazehlusi lihdz ar mums sauzeenu: nost ar karu; lai dsihwo meers; nekahdus eekarojumus, nekahdas kara atlihdsibas! Sawadaki mehs newaram saprast Noskes pasinojumu, ka liklihdz ko Kreewijas proletariats buhs peespeedis pagaidwaldibu atteiktees no eekaroschanas planeem, tad Wahzijas soz.-demokratija peeprasis tuhliteju meera noslehgschanu ar Kreewiju uz nepaseminoscheem noteikumeem. Sawadak newaram saprast ari Bernschteina isteiktos wahzu s.-d. frakzijas balsoschanas motiwus pee kara budscheta atraidischanas.

„Schahdâ kahrtâ mehs peerahdam, ka Wahzijâ pastahw kaut weena partija, kas zihnos pret militarismu: Ja mehs rihkotos sawadak, tad mehs nebuhtu zeenigi eet roku rokâ ar saweem kreewu beedreem. Muhsu kreditu atraidischana nosihmê sweizeenu wisas pasaules sozialdemokratijai."

Un ka tas naw likai nejauschs juhtu ispluhdums, ka tas ir teescham wispahrejàs wahzu proletariata pret karu darbibas sahkums, to peerahda tahlakàs sinas. Abas s.-d. frakzijas tahlak balsojuschas un protestejuschas pret nodokla ceweschanu uz satikshmes lihdsekleem.

Pirmais solis ir sperts — wahzu wahzu tauta jau sahkusi sawa kara gahjeenu pret Wikuma waldibu. Muhsu peenahkums ir wineem scho zihnu atweeglot peespeeschot pagaidwaldibu un winas sabeedrotos atteiktees no Wahzijas sakauschanas, no zenschanàs pehz galigas uswaras. Tikai weenàm otràm pretim ejot spehs galigi saprastees un atjaunot meeru tautu starpâ kreewu un wahzu tautu appeestàs schkiras. Mehs newaram gaidit, kamehr Wikums nowed Wahziju tiktahl, kà Nikolajs Kreewiju. Afins isleeschana mums japahrtrauz, jaatsakas no katras eekaroschanas, jaisnihzina katrs kara un patriotisma agitazijas pamats wahzu tautas widû!

Bet kà lai to isdaram? Ko lai daram, ja muhsu pagaidwaldiba neseko tautas aisrahdijumeem, bet wehl arween turpina runat par Wahzijas galigu sakauschanu, par Armenijas, Galizijas un zitu semju peeweenoschanu? Ko lai daram, ja muhsu pagaidwaldiba wehl joprojam swehr ustizibu Anglijas, Franzijas u. z. Wahzijai naidigo walstu imperialisteem, kuri zerê Turziju un Austriju isdalit, Bulgariju isnihzinat, Wahziju apzirpt un aplikt ar milsu kontribuziju? Ko darit, ja schis paschas Kreewijas sabeedrotàs walstis ari uz preekschu paleek wehl pee saweem eekaroschanas zenteeneem?

Te, luhk, nu mums jaisschkiras, jabuht noteiktem lihos galam, jaisleeto wisi lihdsekli, lai wisas Kreewijas tautas ustahdità meera prasiba tiktu ari dsihwê peenemta. Wahzijas sozialdemokratija grib kara isbeigschanu un wina issaka sawai waldibai neustizibu, atraida kara kreditus. To dara wahzeeschi, bet mehs laujam puhlim saukt pehz kara lihdz galigai uswarai, mehs laujam pagaidwaldibai un winas agenteem apmahnit saldatus ar breesmu stahsteem par sagaidamo wahzu usbrukumu Kreewijai un taml. blehnam. Pat daudzi wehl no strahdneekeem un daschi wirseeni is apsinigàs strahdneezibas runà par neatlaidigu pagaidwaldibas pabalstischanu, par aktiwu gatawoschanos uz ilgstoschu zihnu ar Wahziju. Winu azis itkà apmiglotas un neredz, ka runats teek gan par atgainaschanos, bet dsihwe teek iswesta usbrukschana, lai peespeestu Wahziju un winas sabeedrotos atdot Armeniju, Galiziju, Elsass-Lotaringiju, Konstantinopoli, kolonijas u. t. t. Muhsu weenigais eerozis ir isteikt neustizibu sawai pagaidwaldibai schinî sinâ un ar parasteem zihnas lihdsekleem — kreditu atraidischanu, protesteem, streikeem, nepaklausibu, launakà gadijumâ — sazelschanos — peespeestu to atteiktees no eekaroschanas kara un ussahlt meera sarunas, prast kara isbeigschanu no Wahzijas, Anglijas, Franzijas un zitàm walstim un wispirmâ kahrtâ wisu winu atteikschanos no eekarojumeem un kara atlihdsibas.

Ja Kreewijas pagaidwaldiba tikai grib atteiktees no kara laupijuma un noslehgt meeru, tad tas winai eespehjams wisdrihsakâ laikâ — saweem sabeedroteem wina war peedraudet ar separatmeera noslehgschanu un tahdejadi peespeest tos slehgt kopeji meeru, jo sabeedrotee, bez Kreewijas, kaut ari ar S.-Amerikas Saw. Walstu palihdsibu karu turpinat neusdroschinasees. No otras puses Wahzija, kà jau tas pehz pehdejàm telegramam skaidri redsams, baidisees eeguht sew nahwigu eenaidneeku brihwàs Kreewijas persona un lihdz ar to sakuhdit pret sewi wisu wahzu tautu. Wahzija un tàpat ari sabeedrotee buhs spesti peekahptees. Kreewijai wajaga tik gribet, bet preeksch tam ir wajadsigi ne kara, bet meera darbi; preeksch tam ne leelgabali jarihbina, bet ultimatuma weidâ japeeprasa abàm pusem kara pahrtraukschana un meera noslehgschanas nodoschana wisu tautu ihstu ispehletu preekschstahwju rokâs. To prasa no pagaidwaldibas rewoluzionarà sozialdemokratija, kura eet roku rokâ ar wisu karojoscho un nekarojoscho walstu darba tautam un jau paschâ kara sahkumâ sauza wisàm tautam: Pasaules karschlai pahrwehrschas wisas pasaules rewoluzijâ! Darba kauschu slepkawoschana lai pahreet wisu walstu burschuasijas un zitu warmahku waldischanas gahschanâ!

Nost karu! Lai dsihwo tautu meers! Lai dsihwo sozialisms!

Lauku proletariats un rewoluzija.

Rewoluzija eesahkàs un norisinajàs galwas pilsehtâs—Peterpilî un Maskawâ—pahrejot tikai palehnam uz prowinzes pilsehtam, kur wehl daschâ labâ weetâ ir notikuschas tikai neezigas un nepeeteekoschas pahrgrosibas. Bet ja tahdâ stahwoklî atrodas pilsehtas, tad lauku eedsihwotajeem rewoluzijas uswara pa leelakai daksai eekritusi klehpî, kà negaidita dahwana. Apmehram schahdi apstahkli walda ari Latwijas laukos un winu eedsihwotaju galwenajâ stahni—laukstrahdneeku un zitu bessemneeku starpâ.

To isleeto muhsu lauku burschuasija, lai dabutu waru sawâs rokâs. Weens schahds mehginajums nupat ir taisits. Kà „Jaunais Wahrds" sino, Deenwidus Widsemes Pagaidu Pahrwaldes Padomê eewehletas no Walmeeras semes sapulzes sekoschas personas, kà bessemneeku preekschstahwji (lasi un brihnees!): pasihstamais renegats Dr. M. Walters, muhsu peleko wadoschà organa—„Lihduma" redaktors—Nonahzs, otris renegats un Goldmana darbu slawetajs—J. Lapinsch, agronoms Ulmans, adwokats Eglits, skol. Breedis, skol. Petersons, pagasta rakstweschi—Ihwerts un Gutmans, E. Laursons un Kroders. Isnemot daschus, kà Kroders, kam leeli nopelni 1905. gada Widsemes lauku kustibâ, wisas schis personas ir muhsu lauku burschuasijas wadoni un ideologi. Kahdâ kahrtâ winus war usluhkot par Latwijas bessemneeku un laukstrahdneeku preekschstahwjeem, naw saprotams. Pehz issmeekla isklausas, ja apskatam pehz kahrtas schos burschujiskos „bessemneekus"! Rahdas, leelaka zinisma un kleedioschakas pahrestibas newar eedomatees. Latwijas mantigà saimneeziba ar scho sawu rihzibu apsinigi isslehdz bessemneekus no lihdsdalibas gubernas pahrwaldischanâ un schahdâ patwaribas zekâ grib sagrahbt groschus weenigi sawâs rokâs, lai tad wehlak waretu lauku bessemneekus wehl wairak apzirpt un winu teesibas brihwi pahrkahpt. Bessemneeki un winu galwena daka — lauku proletariats ar schahdu stahwokli newar apmeerinatees. Wineem, kas sastahda lauku eedsihwotaju wairakumu, japeekriht noteizoscha loma ari semes pahrwaldischanâ. Mehs zeram talab, ka laukstaimneeki, wakeneeki, amatneeki, skolotaji, graudneeki un pahrejee bessemneeki ar ihgnumu nowehrsisees no schi winu likumigo teesibu rupjas apeeschanas mehginajuma un peekritis Latwijas Sozialdemokratijas Zentralàs Komitejas un Rigas Strahdneeku Deputatu Padomes usaizinajumam sasaukt pagasta sapulzes un iswehlet no katra diwus delegatus uz wisas Latwijas bessemneeku saeimu. Wispahrigi latweeschu laukstrahdneekem ir nepeezeeschami wajadsigs tagadejâ momentâ organisetees, atjaunojot Latwijas Sozialdemokratijas lauku nodaksas un dibinat sawas isglihtibas beedribas, lai tahdâ kahrtâ waretu teikt noteizoscho wahrdu lauku sabeedriskajâ dsihwê. Japeeprasa wisu pagasta eedsihwotaju kopejas sapulzes sasaukschana, kurai japahrwehl uz wispahrigo, weenlihdzigo, teescho un aisklahto wehleschanu pamata (peedalotees abeju dsimumu personàm) wisas tagadejàs lauku paschwaldibas eestahdes. Newar atstaht par saweem preekschstahwjeem uz lihdschinejà wehleschanas likuma pamata iswehletos pagastwirus un weetneekus, kuri wehleti pehz paseminoschà wehleschanas likuma, kas lauku proletariatu padara par desmitdaksas zilweku. Tuwojàs Satwersmes Sapulzes wehleschanu laiks un ari to isnahkums lauku eezirknos galwenu kahrtam atkarasees no tam, zik stipri buhs pagumuschi saorganisetees laukstrahdneeki un kahdâ mehrâ tee buhs agitejuschi par sozialdemokratijas idealeem un kandidateem. Laukstrahdneeku apweenoschanâs plaschâs un spehzigâs organisazijâs ir weens no tatw. proletariata tagadejâ momenta galwenajeem usdewumeem. Rewoluzionarajam darbam ir jaaptwer sawâ ahrdischanas un radischanas zekâ ari Latwijas lauki!

Tang.

Polizija wehl ir dsihwa.

Wehl lihdz schim neparedsetais, wisu postoschais karsch, pawisam newajadsigs, kà wisu karojoscho walstu proletariatam, tà ari semneezibai, arweenu wehl welkas garumâ un galu winam newar paredset. Schis karsch wareja tikt peelaists un wareja isplestees tikai tadehl, ka wisâs karojoschâs walstîs bija nospeests katrs brihws, kà nutisks, tà ari drukats wahrds. Neweena tauta nesinaja un ari wehl nesin pateesibu par scho karu. Sin winu tikai waldibas un augstakee burschuasijas slahni.

Schodeen awisês teek sinots jauns, spilgts maldinaschanas fakts: frantschu waldiba ir aisleegusi awisem drukat Strahdneeku un Saldatu Deputatu Padomes usaukumu par karu un meeru.

Tas wehl naw wiss: frantschu awisês schis ussaukums ir tizis nodrukats ar islaidumeem, kuri sagrosa wisu saturu. Tà ussaukuma weetâ, lai beidz karu, teek isplatiti frantschu presê ussaukumi karu turpinat. Un frantschu burschuasija lihgsmo: wina gatawa gandrihz wehl energiskaki, kà agrak, zilat eerotschus.

Lihdz ar scho parahdas sinas, ka frantschu un angku waldibas wiseem spehkeem puhlotees aiskawet kreewu emigrantu atgreeschanos Kreewijâ.

Agrak schos emigrantus Kreewijâ nelaida Nikolaja II. waldiba. Tagad tamlihdsigus sotus sper Anglijas un Franzijas waldibas: winas leek zekâ „polizejiskus schkehrschkus" teem, kuri warbuht ilgus gadus ir zihnijuschees pret wezo walsts eekahrtu un tagad steidsas atgreestees uz Kreewiju, lai nostiprinatu rewoluzijâ eeguhto brihwibu.

Emigrantu atgreeschanàs teesibas dsimtenê — ta ir muhsu eekschsemes leeta. Wisadâ sinâ wajaga isbeigt katru ahrsemju waldibu eemaiksischanos muhsu eekschejàs darischanàs. Mikukowa kungs! Ta tauta, kura islausa jums zeku uz ahrleetu ministra sehdekli, prasa no Jums nekawejoschi spert noteiktus sokus, lai emigrantu atgreeschanàs Kreewijâ netiktu aiskaweta.

Laikrakstu apskats.

Jauns strahdneeku laikraksts.

Sahkot ar 15. martu Rigâ isnahk jauns latweeschu strahdneeku deenas laikraksts — Rigas Strahdneeku Deputatu Padomes „Sinotajs". Pirmajâ numurâ apskatiti muhsu usdewumi tagadejâ momentâ:

> Pagaidu waldiba ir tikai tik tahlu rewoluzionara, zik tahku wina uz to speesch rewoluzionarà tauta. Schis tautas organisatoriskais zentrs un domu isteizejs ir Strahdneeku un Saldatu Deputatu Padome Peterpilî. Atsihstot prinzipus, kuri pasludinati pagaidu waldibas deklarazijâ, mehs to atbalstisim tik tahku, zik tà strahdàs pee scho prinzipu iswescanas dsihwê un zik tahlu buhs panahkta weenoschanàs un saskaņa starp winu un Strahdneeku un Saldatu Deputatu Padomi.

---

jautru ussaukumu gribejàs winam palihdset — tikt uz kahjam: „Klaus', brahl! galwu augschâ, pazel sodu!"

Bet wahrdi sastinga rihklê; no miruschà dwehsa aukstums mums pretim un aukstà roka sagrahba muhsu sirdi:

Ta bija nahwe! un mehs sinajàm: tà tad — tahda wina ir un mehs nowehrsàm sejas un sadrebejàm.

Bet tà nahza weenmehr wairak klaht.

Un nu mehs esam pee teem jau peeraduschi.

Zik sawadi — es luhkojos schajâ mehmajâ sejâ, kas leekas nirgajotees par mums, un skatos schajâs bruhzês, kuras rehgojas kà fantastiski waibsti — un man naw itkà nekahdas dakas gar wineem. Tik aukstti, tik nesaprotami ir man ap sirdi. Man ir tà — itkà wisi schee lihki guletu glahschu kastês, itkà ka staigatu pa anatomisku museju un apluhkotu ar aukstti-weenaldsigu skatu sinatniskos preparatus.

Beeschi neredz nekahdu eewainojumu. Lode ir kautkahdâ weetâ zaur uniformu gludi isgahjusi zauni.

Krituschee ir sastinguschi nereti dihwainâ stahwoklî, itkà nahwe buhtu iskaisijusi sche sawas spehku figuras. Beeschi atkahrtojas daschi nahwes eemihkoti waidi. Us preekschu issteeptas rokas — pirksti krampweidigi eekehruschees sahlê — ar muti pret semi; — tas tur, kas guł uz muguras, tura roku zeeschi usspeestee uz wehdera, itkà gribedams sahpes mehrinat.

(Turpmak wehl)

Laikrakſts uſſkata par nepeezeeſchami wajadſigu rewoluzionarà proletariata plaſchu organiſeſchanos, it ihpaſchi ſtrahdneeku deputatu padomês, kuras buhtu par kihlu rewoluzijas galigai uſwarai un deklaretu brihwibas prinzipu realiſeſchanai.

„Bet Rigas ſtrahdneeku deputatu padome ir ſchis plaſchàs organiſazijas weetejà ſchuhnina, kura nodroſchina demokratijas galigo uſwaru un ſpeeſch mehrenas ſchkiras nepalikt puszekk, neſlehgt kompromiſus ar wezo eekahrtu, bet eet rewoluzijas zelà lihdſ galam."

Tahkak laikrakſts aiſrahda uſ kontrrewoluzijas breeſmam, kuras ſewiſchki ir nomanamas aktiwà armijà. Melnee ſpehki, pehz paſaudetas zihnas galwas pilſehtâs, neſnauſchot, bet pee pirmàs eeſpehjamibas mehginaſchot „eedurt brihwajai un rewoluzionarai Kreewijai nodewibas dunzi mugurâ". Talab „Sinotajs" aizina ſagatawotees un apkarot wiſus tos faktorus, kuri waretu ſchahdus kontrrewoluzijas mehginajumus radit un ſekmet. Deemſchehl laikrakſts naw warejis ſkaidraki iſteiktees par reakzijas ſpehkeem armijâ, jo rakſta beigâs wairakâs weetâs rehgojas melni zenſuras traipi. Rigas awiſes, kà ſinams, wehl lihdſ ſchim laikam atrodas ſinamâ atkaribâ no brihwà wahrda ſchnaudſejas— kara zenſuras.

„Sinotaja" otrajâ numurâ apſkatits 8 ſtundu darba deenas jautajums. Aprahdidams ſchi jauneewedumа leelo noſihmi, laikrakſts uſaizina Rigas proletariatu gahdat par 8 ſtundu ilgu darba laika eeweſchanu ari Rigâ.

Apſweizam jauno zihnas beedri un nowehlam tam labas ſekmes Rigas un Latwijas lauku proletariata organiſeſchanâ un ſchkiras apſinas noſkaidroſchanas darbâ!

„Jaunâ Wahrda" 62. numurâ nodrukats ſchahds ſinojums:

„Sl. rajonâ, kur muhſu un eenaidneeka eerakumi atrodàs ap 100 ſoku attahlumâ, marta pirmâs deenâs no wahzu eerakumeem atſkaneja ſauzeeni, kà Kreewijâ eſot rewoluzija, zars eſot nogahſts no trona un drihſ buhſchot meers. Schee wahzu ſauzeeni muhſu ſtrehlneekus nemaſ neuſtrauza, jo drihſ ween katrs ſtrehlneeks, kaut gan muhſu pulks ſtahweja paſchâs preekſchejâs eerakumu linijâs, dabuja ſinat par zara waldibas gahſchanu, kahdu ſinu, protams, wiſi uſnehma ar ſajuhſmu. Tikai wahzeeſchi, preezadamees par Kreewijas rewoluziju, peerahdija ſawas ilgas un preeku par ſagaidamo meeru.

Tomehr drihſ ween no muhſu puſes atſkaneja pretſauzeeni, ka nu mehs eſam galigi iſrehkinajuſchees ar eekſchejo wahzeeti un tapehz wareſim ar jo labakeem panahkumeem kertees pee ahrejeem wahzeeſcheem.

Scho ſinojumu laſot kahdâ pogromſchkiru lapâ mehs nebrihnetos, nebrihnetos mehs ari, ja tas faktiſki buhtu notizis, bet ſinojums rahda, ka „J. W." ar preeku apſweiz tahdu muhſu „waronigo ſtrehlneeku" iſtureſchanos. Kamehr wahzeeſchi pretejos eerakumos grib draudſigi ſneegt rokas muhſejeem, grib nemt dalibu muhſu preekos par eeguhto uſwaru pahr wezo zariſmu, (un winu preeks un dſihwà daliba ir ſaprotams, jo wahzu armijas treſchà daka ſaſtahw no ſ.-demokrateem, muhſu proletariata uſwara ir ari winu uſwara), — tikmehr muhſu ſtrehlneeki kleedſ par iſrehkinaſchanos ar ahrejo wahzeeti. Waj tamdehk brihniſimees par wahzu ſ.-d. Noſkes wahrdeem reichstagâ, kuros winſch neuſtizigi raugas uſ Kreewijas rewoluziju. Ja ſchahds indianiſms walditu wiſâ muhſu armijâ un ſtrahdneezibâ, tad welti buhtu gaidit kahdu kuſtibu Wahzijâ. Bet mehs ſinam, ka tas tà naw. Armija un proletariats wiſâ wairumâ kara un meera jautajumos peekriht Str. un Sald. Deputatu Padomes uſſaukumam, kurâ naw ne wahrda par kahdu ſoologiſku „iſrehkinaſchanos". Mums ir ſinas no teem paſcheem ſtrehlneekeem, ka ari winu widû, pretim wiſai tautiſko makleru agitazijai par aſins ſuneem Berlinê, ſahk eeweeſtees ſkaidra apſina. Un ja tas wehl kur nebuhtu notizis, tad tas ar jo leelaku energiju keramees pee ſawu loſungu ſludinaſchanas.

Welti „J. W.", kurſch eewadrakſtos runà par meeru, zaur ſaweem ſinotajeem kultiwè ſchowiniſmu un kurina imperialiſtiskà iſrehkinaſchanàs kara turpinaſchanu. Ta ir noſeedſiba pret demokratiju, ſem kuras firmas „J. W." iſeet tautâ.

Rewoluzijas upuru behru zeremonija.

1) Brahlu kaps un apbediſchanas weeta — Marſa laukums.

2) Behru deena zeturtdeenâ — 23. martâ.

3) Behru deenâ ir aiſleegta braukſchana pa eelam, kur notiks gahjeens lihdſ wina beigſchanai.

4) Tramwaja ſatikſmes pahrtraukſchana no pulkſten 9 rihtâ, lihdſ pulkſten 5 wakarâ.

5) Gahjeens ſahkſees no ſekoſcheem punkteem:

I. Waſilſalas rajons: Marijas Magdalenas ſlimnizâ, 2. linijâ, pulkſten 8 no rihta.

II. Petrogradâs puſê: Petrpawlowſkas ſlimnizâ, Архіерейская, 6, pulkſten 8 no rihta.

III. Narwas rajons: Narwas laukumâ, plkſt. 9 no rihta.

IV. Wiborgas puſê un Leſnoj: Kara medizinas akademijas klinika, Нижегородская ул. № 37-а, pulkſten 10 no rihta.

V. Newas rajons: Nikolaja hoſpitals, Suworowa proſpekts 63, pulkſten 12 deenâ.

VI. Maſkawas rajons: Obuchowas ſlimniza, Загородный пр. (pee Technologiſkà inſtituta) p. 1½ deenâ.

6) Uſ Marſa laukuma behru deenâ warès tikt tikai pa Sadowajas eelas un aiſeet pa Troizkas tiltu.

7) Kahrtibu prozeſijâs uſturès kara ſpehka nodakas, milizija un kahrtibneeki; iſwehleti no ſawodeem, fabrikam, mahzibas un zitàm eeſtahdem.

8) Kahrtibas uſtureſchanas labâ luhdſ padotees kahrtibneeku rihkojumeem.

9) Wiſeem, kuri grib nemt dalibu pee prozeſijas wajaga organiſetees zeeſchâs kolonâs un tahdâ kahrtibâ eet wiſu zeku.

10) Kolonu organiſazijas ſchema: Katrâ ſawodâ, fabrikâ un t. t. beedri ſtrahdneeki iſwehl wadonus pa weenam no ſimta. Pehdejee no ſawa widus iſwehl weenu galweno kahrtibneeku (weenu no katra ſawoda). Galwenee preekſchſtahwji no wiſeem ſawodeem weenâ un tajâ paſchâ rajonâ dibina rajona rihzibas komiteju. Schi komiteja noleek preekſch ſawa rajona weetu gahjeenam no katra ſawoda.

Priwatas publikas organiſeſchanu nem uſ ſewis ſtudenti un t. t.

11) Wiſas kolonas ſtingrâ kahrtâ dodas uſ rajona punktu.

13) Apſtahſchanàs ſignals — balts karogs.

17) Uſ Marſa laukuma prozeſija neapſtahjàs, bet ſwinigâ gaitâ aiſeet gar brahlu kapu uſ iſeju.

Behru ſarihkoſchanas Komiſija pee Str. un Sald. Dep. Padomes.

Aiſrahdijums.

Beedrus ſtrahdneekus, kuri wehlas eet behru prozeſijâ ſem Soz. dem. Str. Partijas Latweeſchu rajona karoga, luhdſ ſapulzetees zeturtdeen, 23. martâ, plkſt. 8 no rihta (ne wehlak!) pee Botkina ſlimnizas Wiborgas puſê (L. Samps. proſp. galâ) Боткинская ул.

No tureenes rajons ſem koveja Petrogr. Kom. karoga ees uſ Kara-Med. Akademijas kliniku un no tureenes ar pahrejeem Wiborgas puſes rajona pulkeem pa ſinamo marſchrutu (Нижегородск. ул., Александровскій мостъ, Литейный просп., Невскій просп., Садовая ул.). uſ Marſa laukumu, kur nonahks plkſt. 12 deenâ.

Beedri, ſahrku neſeji atdaliſees no gahjeena pee kapeem, pahrejee, neapſtahjotees, turpinàs ſawu gahjeenu pa Frantſchu peekraſti, Liteinij tiltu atpakak uſ ſaweem ſawodeem.

Iſ partijas dſihwes.

Rujenes Soz.-Demokratu grupa notureja 12. martâ ſch. g. beedru ſapulzi, uſſtahdija un iſtirſaja ſekoſchu deenas kahrtibu:

1) Sinojumi. 2) Tagadejais moments. 3) Turpmakà darbiba. 4) Peepraſijumi un paſinojumi.

1) Sinots teek par Petrogradas, Maſkawas un Rigas ſoz.-demokratiſko grupu darbibu, pee kam atteezibâ uſ maſineeziſko un leelineeziſko grupu darbibu apweenoſchanos teek peenemta ſekoſcha reſoluzija:

Atſihſtot wiſu Kreewijas ſozialdemokratiſko ſpehku apweenibu Rujenes beedru grupa atſihmè, ka ſchahda apweeniba ir dibinama uſ rewoluzionaràs ſozialdemokratijas prinzipu pamateem un uſ maſakuma pilnigu padoſchanos wairakuma lehmumeem.

2) Par tagadejo momentu grupa konſtatè, ka rewoluzija Kreewijâ ir uſſahkta un iſweſta no darba demokratijas maſam, bet rewoluzijas pagaidwaldibu ſawâs rokâs ir ſagrahbuſi ſaujina burſchuju un muiſchneeku zeturtàs melnſimtneeziſkâs Walſts Domes aprindas.

Weenigà noteiktà ſtrahdneeku intereſchu iſteizeja ir Strahdneeku Deputatu Padome un uſſtahdam par ſawu peenahkumu wiſeem ſpehkeem to atbalſtit, nodobot tai pagaidu waldibas waru un zaur winu turpinat rewoluziju lihdſ galigai uſwarai.

Kà ſtrahdneeku galwenee loſungi teek uſſtahditi tee paſchi agrakee: kà demokratiſkà republika, 8 ſtundu darba deena, krona, kloſteru, apanaſchu ſemju konfiſkazija, kà ari tahdu muiſchneeku un leelaku ſemes ihpaſchneeku ſemju konfiſzeſchana, kas ſawu ſemi apſtrahdà ar primitiweem raſchoſchanas lihdſekkeem, kà ari tahdu, kas ſtrahdà pretim demokratiſkas republikas eeweſchanai.

3) Par pirmo uſdewumu ſcheit uſ weetas grupa atſihſt wiſeem ſpehkeem zenſtees organiſet ſtrahdneeku maſas, kà pilſehtâs, tà uſ laukeem pulzejot tàs ap ſoz.-dem. karogu.

4) Uſdod grupas zentram paſuhtit 40 ekſ. „Zihnu" un 20 ekſ. „Prawda"; beſ tam uſdod nekawejoſchi ſtahtees ſakaros ar Walmeeras organiſaziju Wideenas organiſazijas ſaſaukſchanas leetâ. Nolemj tagadejo zentru pahrwehlet nahkamâ ſehdê.

Rujenes ſ.-d. Grupa.

Darba dſihwe.

13. martâ notika ſtrahdneeku preekſchſtahwja ſapulze patronu fabrikas milizijas telpâ, kurâ uſ apſpreeſchanos bij ſanahkuſchi delegati no tàm fabrikam, kuras atrodas galwenàs artilerijas waldes pahrſinâ. Sapulzê bij eeraduſchees preekſchſtahwji no ſekoſchàm fabrikam:

No patronu fabrikas 3 delegati.
„ eerotſchu „ 1 „
„ ſprahgſtoſchu weelu fabrikas 4 delegati.
„ pulweru fabrikas 3 delegati.
„ arſenala „ 3 „
„ Seſtrorezkas „ 3 „
„ truhbu „ 1 „
„ Schoſtinkas (Tſchernigowas gub.) fabr. 1 delegats

tà tad pawiſam 19 preekſchſtahwji.

Par ſapulzes wadoni weenbalſigi teek eewehlets patronu fabrikas preekſchſtahwis, beedrs—F. Jewſejews, kurſch wada ſapulzi pee ſchahdas deenas kahrtibas:

1) iſmakſas normeſchana par februara deenam;

2) fabriku pahrwaldes organiſeſchana.

Apſpreeſchot un wiſpuſigi apgaiſmojot pirmo jautajumu no ſtrahdneeku redſes ſtahwokka, ſapulzejuſchees atſihſt par wehlamu, lai par ſtreika deenam tiktu iſmakſata widus zena, pehz katra ſtrahdneeka pehdejo 2—3 mehneſchu peknas leeluma. Katrai fabrikai paſchai par ſewi teeſiba nolikt laiku, par kuru tiks widus zena ſkaitita. —

Otro jautajumu, — par fabriku pahrwaldiſchanu, — apſpreeſchot, ſapulzejuſchees atſina, ka ar projektu ſchinî leetâ tikai nahzas klajâ patronu fabrikas preekſchſtahwji, kuri pretim ziteem preekſchſtahwjeem laika truhkuma dehk, nebij eeſpehjams kaut kahdu projektu iſſtrahdat. Lai wiſi waretu iſſtrahdat ſihkakus projektus nepeezeeſchami dot kaut ari ihſu laiku preekſch tam. Sapulzejuſchees nolemj dot fabriku Iſpildu komitejam wiſdrihſakâ laikâ iſſtrahdat pahrwaldiſchanas projektus, kuri leekami preekſchâ dehk apſtiprinaſchanas ſaſauzamai konferenzei.

Sakarâ ar to teek iſwehleta Organiſazijas Komiſija konferenzes ſaſaukſchanai un preekſchdarbu weikſchanai no ſeſcheem lozekkeem. 18. martâ Petrogradas patronu fabrikas ſtrahdneeki-latweeſchi notureja ſapulzi turpat fabrikas telpâs. Kaut gan fabrikâ ſtrahdà ap 40 latweeſchu ſtrahdneeku un par nolikto ſapulzi eepreekſch wiſeem paſinots, tomehr ſapulzê bij atnahkuſchi tikai 15 beedru. Daſchi aiſ bailem no ſapulzem, wiſpahrigi nebij eeroſchinajuſchees eeraſtees. Deenas kahrtibas jautajums bij: ſawa preekſchſtahwja iſwehleſchana preekſch 19. marta ſapulzes latweeſchu rajona telpâs, Лахтинск. 22. Par ſapulzes wadoni weenbalſigi eewehleja beedri Anſi Freimani, kuru ſapulzejuſchees ari delegeja uſ rihtdeenas ſapulzi. Es.

Strahdneeku un Saldatu Deputatu Padome.

Strahdneeku un Saldatu Deputatu Padomes darbiba.

18. marta ſehdê Strahdneeku un Saldatu Deputatu Padomes Strahdneeku daka apſkatija daſchus wiſai ſwarigus jautajumus. Pahrrunaja Strahdneeku un Saldatu Deputatu Padomes reorganiſazijas leetu. Sapulze noklauſijàs Iſpildu Komitejas preekſchſtahwja P. Bogdanowa referatu, kurſch aiſrahdija, ka Str. un Saldatu Deputatu Padome ſawâ tagadejà leelâ ſaſtahwâ (2000 ſaldatu un 800 ſtrahdneeku preekſchſtahwju), naw ſpehjigas pareiſi ſtrahdat, bet weenigi funkzionejot kà balſoſchanas aparats. Ja lihdſ ſchim tahds ſtahwoklis bij iſſkaidrojams ar rewoluzionaràs kuſtibas neorganiſetas attihſtibas gaitu, tad tagad tas wairs naw peelaiſchams un jaſtahjas pee Str. un Saldatu Dep. Pad. reorganiſazijas, pamaſinot winas lozekku ſkaitu. Iſp. Kom. leek preekſchâ dibinat ſewiſchku Maſo Padomi, uſ kuru wehlès weenu delegatu katri 2000 ſaldatu waj ſtrahdneeku. Beſ tam uſ ſcheem paſcheem pamateem buhs repreſentetas ſtrahdneeku organiſazijas, ſkaitâ ne wairak par 3 preekſchſtahwjeem no katras. Str. un Sald. Dep. P. ſawâ tagadejâ leelajâ ſaſtahwâ paſtahwès weenigi ſwinigi-wehſturiſku jautajumu iſſchkirſchanai, ſem jauna noſaukuma—Leelà Padome. Iſpildu Komitejai wajagot paplaſchinat ſawu ſaſtahwu ar rajonu preekſchſtahwjeem un wina buhſchot kà Leelàs, tà Maſàs Padomes wadoſchais organs. Debatês par ſcho Iſp. Kom. preekſchlikumu tika iſteiktas daſchadas domas. Peem. ka Maſo Padomi wajagot iſwehlet no Leelàs Padomes un newis pawiſam no jauna. Jautajums netika galigi iſſchkirts, bet nolehma publizet Iſp. Kom. projektu „Sinâs" apſkatit uſ weetam un tad nodot pilnas ſapulzes otrreiſejai zaurluhkoſchanai.

Ari Str. un Sald. Dep. P. ſaldatu daka apſkatija ſawâ 19. marta ſehdê reorganiſazijas leetu. Nolehma iſwehlet no ſawa widus Maſo Padomi no 200 lozekkeem. Beſ tam tika uſſwehrts ari, ka Iſp. Kom. lihdſſchinejâ darbibâ ir weena newehlama parahdiba — Komiteja nepublizè ſawus projektus un preekſchlikumus.

Kara jautajums.

20. martâ Strahdneeku Deputatu Padomes Iſpildu Komiteja bija organiſejuſi frantes armijas preekſchſtahwju apſpreeſchanos. Ar runam uſſtahjas I. Domes deputats Ramiſchwili, ſaldati un ofizeeri. Pehz garam debatem tika peenemta ſekoſcha reſoluzija: „Sapulze leek preekſchâ Pagaidu Waldibai atklahti iſteiktees, ka wina ſchajâ karâ nedſenas ne pehz kahdeem eekaroſchanas mehrkeem, un ka wina ikkatrâ laikâ gatawa ſlehgt meeru uſ ta noteikuma, ka wiſas karojoſchàs walſtis atſakas no anekſijam un kontribuzijam un kà tagad wina, tà tad, turpina karu tikai ka paſchaiſſtahweſchanàs noluhkâ.

Rewoluzija tika peenemta ar neleelu balſs wairakumu. Daſchi no oratoreem,

Beedrus ſtrahdneekus ſozial-demokratus uſaizina eeſtahtees partijâ.

Wajadſiga 2 beedru eeteikſchana. Peeteiktees war Rajona Birojâ Петр. ст. Лахтинская № 22, кв. 32.

…wiſchki preekſchſtahwis no 25. tuhkſt. Sponas ſtrahdn. aiſrahdija, ka Kreewijas proletariata ſeparata uſſtahſchanâs ir pilnigi newehlama, jo winſch wehl lihdſ ſchim naw mehginajis apſpreeſtees ſchinî jautajumâ ar ſtrahdneekeem un ſozialiſtiſkâm organiſazijam Franzijâ, Anglijâ, Belgijâ un Italijâ.

Scho „daſchu oratoru“ iſteizeenos ſkaidri ſpihd zauri winu pirmawots — kapitaliſtiſkâs burſchuaſijas puhles paſchâ ſahkumâ iſjaukt rodoſchos wiſu ſemju proletariata pretſpeedeenu winas noluhkeem, iſleetojot daſchadus formaliſtiſkus un faktiſkus „ahkus“. Bet maſ ar to buhs panahkts. Kreewijas proletariats ſchoreiſ ir iniziatiwâ lomâ. Pats atſwabinajees no ſawa deſpotiſma waras winſch, pilnigâ ſchķiras apſinâ noſtahjâs pret kapitaliſma radito imperialiſtiſko karu un ar ſawu ſauzeenu „Wiſu ſemju tautam“ ſaiſta ſawu Wakar-Eiropas beedru ſaites un eeroſina tos uſ kopejo zihņu pret ſaweem „kapitala deſpoteem.“

Saldatu Deputatu Padomes pamata programa frontê.

Aktiwâ Armija — 109. diwiſija un zitas nodaļas, kuras tai peeſlehjuſchâs.

Beedri! Leelâ pahrwehrtiba notikuſi — wezâ wara, kura ſtahweja walſts preekſchgalâ, nogahſta, bet pilniga Kreewijas atjaunoſchana wehl naw notikuſi, walſts wehl dſihwo pee wezâm, pahrdſihwotâm eeſtahdeem un tapehz zeeſch wehl tapat kâ agrak. Seme mirkſt aſinîs un iſpoſtita lihdſ pehdejam.

Beedri, pilſoni, lai wina buhtu teeſcham laimiga, mums jarealiſê pilnigi muhſu praſibas:

1) Mehs praſam ſaldatu organiſeſchanu, lai pretotos wezâs waldibas mehginajumeem atgreeſtees pee wezâ reſchima un burſchuaſijas puhlem ſagrahbt ſawas rokâs daļu no eekarotâm brihwibam, kuras apſiametas Pagaidwaldibas pirmâ deklarazija.

2) Mehs praſam ſaldatu un ofizeeru organiſeſchanu, lai iſweſtu wehleſchanas uſ Satwerſmes Sapulzi delegatus — ſozialiſtus.

3) Neatſakotees no aktiwas atgaiņaſchanâs, mehs praſam, kâ tuhlin uſſahktu meera ſarunas ſtarp wiſâm karojoſchâm walſtim un tanî pat laikâ daritu eeſpaidu uſ tautas maſu apſinu, ar noluhku iſbeigt karu, kurſch iſdewigs burſchuaſijai, bet iſnihzina tautas ſpehku.

4) Mehs praſam kontroli pahr ſchtabu operaziju daļu no Saldatu Iſpildu Komiteju puſes.

5) Mehs praſam wiſpahreju, teeſchu weenlihdſigu un aiſklahtu wehleſchanu teeſibu un tuhliteju Satwerſmes Sapulzes ſaſaukſchanu, kura iſweidotu waldibas eekahrtu. Mehs eſam par demokratiſku republiku, kuru pabalſtiſim wiſeem ſpehkeem.

6) Mehs praſam wahrda, preſes, beedroſchanâs ſapulzeſchu un ſtreiku brihwibu, dodot politiſkas teeſibas ari kareiwjeem.

7) Mehs praſam wiſu kahrtu, tizibas un tautibas aprobeſchojumu atzelſchanu.

8) Milizijas organiſeſchanu ar wehletu preekſchneezibu, kura padota weetejâs paſchwaldibas eeſtahdem.

9) Wehleſchanas weetejâs paſchwaldibas organos uſ wiſpahreju un aiſklahtu balſoſchanas pamata.

10) Praſam weenîga progreſiwa eenahkumu nodokļa eeweſchanu.

11) Praſam baſnizas atdaliſchanu no walſts.

12) Praſam muiſchneeku walſts, apanaſchu un kloſteru ſemju konfiſkaziju ſemi darba ļaudim.

13) Praſam 8 ſt. darba deenu.

14) Praſam ſtrahdneeku apdroſchinaſchanu no walſts puſes pret wezumu, neſpehjibu, ſlimibam un dſemdeſchanas gadijumos.

15) Praſam eewainoto, ſakropļoto, kâ tuhlit un darba ſpehju ſaudejuſcho kareiwju apgahdaſchanu.

16) Praſam wiſpahreju peeſpeeſtu iſglihtibu lihdſ 16 g.

17) Zentiſimees panahkt Starptautiſku Saweenibu, lai ſaſneegtu wiſpahreju atbruņoſchanos.

18) Uſſkatot Petr. Str. un Sald. Dep. Padomi tagadejâ laikâ par tautas intereſchu aiſſtahwi, wiſeem muhſu ſpehkeem pabalſtiſim winu.

Lai dſihwo armijas un tautas weeniba! Lai dſihwo demokratiſka republika!

Katra rota un komanda iſwehl weenu preekſchſtahwi, iſ winu widus iſwehl 5 zilw. ſkaitâ un 1 no ofizeeru puſes. Beſ tam katra rota organiſê 5 zilw. rotas komiſiju. Scho komiteju preekſchneeki ſaſtaļda bataljona komiteju iſ 4 zilw.

433, 434, 436, 537, 538, 742 pulku iſpildu komitejas, 8 artilerijas 5. baterejas, 109 artil. brig. 15. bater., 3. Wolin. ſirgu ſot. a, 109. diwiſijas ſchtaba, 43. gaiſa lidot korpuſu nodaļas, bruņotais wilzeens pee 5. Sibirijas dſelſszeļu batalj.

Sabeedriſkâ dſihwe.

Pirmâs rewoluzijas deenas Rigâ.

Rigâ un ſewiſchki uſ laukeem lihdſ ſchim wehl nebija nowehrojama iſta ſajuhſma par Petrogradas notikumeem un Pagaidu Waldibas pirmeem ſoļeem. Weena eedſihwotaju daļa it kâ neſaprata iſti ſtarpibu ſtarp 1905 g. un tagadejo rewoluziju; tai neļauj 1906. g. pahrdſihwotâs kontrrewoluzijas ſchauſmas ar iſtu ſajuhſmu kertees pee darba. Tas ſewiſchki jaſaka par Widſemes laukeem, kar wehl lihdſ 14. martam nebija neweena ſapulze ſaſaukto, neweena reſoluzija peeņemta. Rigâ, ſaprotams, wiſpareizaki momentu ſaprata ſtrahdneeku ſchķiras preekſchſtahwi. Wini lihdſ ſchim organiſejuſchi neween maſas, bet kopojuſchi un bihdijuſchi uſ „rewoluzionaru darbibu“ ari demokratus. Nodibinajuſees Rigas ſtrahdneeku deputatu padome, kura ar ſaweem, wiſai neezigeem lihdſekļeem ſahkuſi jau iſdot ſawu „Sinotaju“, ſtahjuſees ſakarâ ar weetejo ſaldatu deputatu padomi un ar demokratu palihdſibu zenſchas nobihdit reiſ pee malas wezo pilſehtas domi ar winai pakļauſigo Pagaidu Waldibas eezelto gubernas preekſchneeku — Kraſtkalnu. Rigâ nodibinatâ Sabeedriſko organiſaziju padome, kurâ eet ar ²/₅ preekſchſtahwju ſtrahdneeki, makſajuſi pehdejeem daudſ puhliņu un laika un tomehr jaatſihſt ka ſchi organiſazija darbojas wehl ļoti gauſi un neweikli, pee kam muhſu pilſonu preekſchſtahwji baidas no ikweena rewoluzionaraka ſoļa. Gruhti bija winus pahrleezinat ka naw eeſpehjams pee tagadejeem apſtahkļeem darbotees kopâ ar wezo pilſehtas domi un winas latwiſko galwu — Kraſtkalnu, kurſch naw lihdſ ſchim ne ſoli ſpehris, lai nokahrtotu milizijas un wehl ſwarigako — pahrtikas jautajumu, nerunajot nemaſ par tahdâm leetinam, kâ Rigas „muſejas“ iſtihriſchanu, ſlepenpolizijas dokumentu peewahkſchanu u. t. t. Kraſtkalna kgs warbuht taîs paſchâs domas, kâ wina wahzu beedri, ka wiſi ſchee wezâs waldibas peederumi war drihſ atkal noderet!

No wahzu pilſehtas domes un winu galwas gaļu galâ neweens nekahdu ſajuhſmu preekſch jauna radoſcha darba, „brihwâs Latwijas“ negaidija. Daudſ leelakas zeribas — pee tam ar ſinamâm teeſibam — daſchas Rigas pilſonu grupas lika uſ winu iſwehleteem walſtsdomneekeem — Goldmani un Sahliti. Bet tee nerahdijâs Rigâ lihdſ 11. martam un par Goldmani noteikti runaja, ka tas lihdſ ar walſts domes Iſpildu Komitejas nodibinaſchanos iſnudis ari iſ Taurijas pils. Schis baumas wehl lihdſ ſchim Goldmanis naw iſklihdinajis, bet deputati ar ſawu iho wiſiti Rigai reſp. pilſehtas domei un winas galwai weenigi wehl apſtiprinaja ſawus radneezigos ſakarus ar wezo reſchimu un wina eerehdneem. Latweeſchu walſtsdomneeki ar ſchahdu ſawu iſtureſchanos iſgaiſinaja pret daſchu uſ wineem likto Rigas pilſoniſko grupu zeribas. Sabeedriſko Organiſaziju Padome atraidija Kraſtkalna luhgumu eeraſtees uſ kopeju iſrunaſchanos pilſehtas domê. Ko Sahlits, Goldmans un Kraſtkalns kopâ ar wahzu domneekeem tur noſpreeduſchi, tas laikam paliks noſlehpums. Dibinats ir „Sinotaja“ 3. num iſteiktais pahrmetums ſcheem wihreem, ka wini galwenâm kahrtam wainigi pee tam ka Rigâ walda wehl wezâ waldiba, kâ uſ eelam naw wehl militſchu, neſtrahdâ demokratiſkâs teeſu eeſtahdes u. t. t. Ka Baltijas pahrweidoſchana nenoteek kaut zik ſekmigaki, pee tam wainigi neween frontes tuwums, behgļu dſihwes atmoſfera un ſabeedriſko darbineeku truhkums, bet ari tas apſtahklis, ka weenigee latweeſchu oſizielee ſakaru uſturetaji ar walſts domi, latweeſchu walſtsdomneeki neatradâs ne lihdſ ſchim ſawa panahkumu augſtumâ, nedſ ari kaut zik ſaprot tagadejâ momenta noſihmi. Winu apſweitums Rainim un Aſpaſijai atgahdina mums daſchu Rigas madamu paņehmeenu peelabinatees tautai ar kolektes ſarihkojumu preekſch politiſki zeetuſcheem.

Rigas ſtrahdneeki un demokratijas preekſchſtahwji, ſinams, ees ſawu zeļu kâ lihdſ ſchim un negaidîs kamehr Goldmans un Sahlits atkal pehz mehneſcha iſlaidîs kahdu naiwu „uſſaukumu“. K.

Noteeſato Otrâs Walſts Domes lozekļu atgreeſchanâs.

19. martâ atgreeſâs no iſſuhtiſchanas Otrâs Walſts Domes lozekli ſozialdemokrati Zeretelli, Makaradſe, Nagich, Anikins, Aniſimows, Lopatins un Winogradows, kuri no Nikolaja wokſales taiſni aiſbrauza uſ Taurijas pili.

Nazionalo un zitu aprobeſchojumu atzelſchana flotê.

Juhrleetu pahrwalde, lihdſigi kara waldei, ir nolehmuſi atzelt wiſu kahrtu, tizibas un tautibas aprobeſchojumus preekſch eeſtahſchanâs wiſâs beſ iſņehmuma mahzibas eeſtahdês. Daſchas preekſchrozibas war tikt dotas tik krituſcho par tehwiju ofizeeru, konduktoru un matroſchu behrneem. Jautajums par kahrtu, tautibas un tizibas aprobeſchojumu atzelſchanu tika pazelts jau 1906. g., bet toreiſ ſchi reforma neatrada peekriſchanu.

Ahrſemes.

16. marta reichstaga ſehdes atſkaņas.

Kreewu liberalâs awiſes, atſinodamas un pahrrunadamas 16 marta reichstaga ſehdi, ſneedſ daudſ un daſchadas tendenzioſas ſinas. Pats galwenais ko no wiſâm minetâm ſinam war iſlobit ir tas, ka wiſas reichstaga partijas, neiſņemot pat kancleru, ſtahw par neeejaukſchanos Kreewijas eekſchejâ politikâ un par wajadſibu wiſdrihſakâ laikâ eeſahkt meera ſarunas. Sozial-demokrati Haaſe, Ledeburs un daudſ ziti iſſazijuſchees par meeru beſ aneksijam. Ļoti rakſturigi, ka ne Ledebura runu, ne ari tâs debates, kuras pehz winas iſzehluſchâs, telegrafa agentura neatſtahſta. Tas ir ne kas zits, kâ muhſu pagaidu waldibas roku darbs. Ne war tak peelaiſt, ka kreewu tauta dabon ſinat, ka ari Wahzija naw nemaſ tahda meſchonu tauta, kura wiſas zilwezes labâ janoſlauka no ſemes wirſus, bet tahdi pat weenkahrſchi mirſtigee, kâ Kreewijâ, kureem nekas naw preti, ka meers teek noſlehgts wiſdrihſakâ laikâ.

Londonâ. Swodi, kuros iſgatawo kara materialus, ſahkuſchi ſtreikot. Neſkatotees uſ to, ka wineem no waldibas likts preekſchâ leetas noſkaidroſchanai iſwehlet jauktu komiſiju, wini nolehmuſchi ſtreiku turpinat. Pehz tam waldiba oſiziali paſinojuſi, ka eerotſchu iſgatawoſchana eſot ļoti ſwariga leeta un lai nowehrſtu newehlamâs ſtreika ſekas, tad wina kerſchotees pee atteezigeem lihdſekļeem. Saprotams, ka „atteezigee“ lihdſekļi war buht tikai loſchmeteji un pipkas.

Wahzijâ. No Berlines ſino kâ wahzu ſozialiſtiſkâs partijas komiteja greeſuſees pee danu miniſtra Stanninga ar luhgumu noſuhtit uſ Kreewiju ſekoſcha ſaturu telegramu: „Kopenhagenas kreewu ſozialiſti mums atſuhtijuſi meera preekſchlikumu, kurâ iſſakâs kâ katra eemaiſiſchanâs kreewu rewolizijas tahlakâ attihſtibâ iſſaukſchot no winu puſes pretſparu. Wahzu ſozialiſti pilnigi ſolidari ar ſcho preekſchlikumu kas peerahdijees pehdejâ reichstaga ſehdê ſcho jautajumu pahrſpreeſchot. Ari zitas reichstaga partijas energiſki iſteizâs par neeemaiſiſchanos Kreewijas eekſchejâ politikâ. Wahzijas ſozialdemokratija iſſaka ſawu atſinibu Kreewijas proletariatam par wina panahkumeem un zer kâ pateizotees ſcheem panahkumeem drihſak buhs eeſpehjams noſlehgt meeru, par kuru wahzu ſozialdemokrati ir zihniſuſchees no paſcha kara ſahkuma.

Kara ſinas.

Gen. Alekſejews — armijas wirspawehlneeks!

Gen. Alekſejews ſlawenâs pawehles autors, kurſch pagaidam iſpildija wirspawehlneeka uſdewumus, tikſchot apſtiprinats ſchinî atbildigajâ amatâ. Tâ tad wiſa armija buhs wezâ zariſma ſtutes rokâs.

I.

Reetrumu fronte. Uſ ſeemeļu-reetruma puſi no Kapul kalna muhſu iſluhki iſklihdinaja eewehrojamu eenaidneeku partiju.

Kirlibabi rajonâ 3 rotas auſtreeſchu, pabalſtitas no artilerijas, uſbruka muhſu poſizijam. Pehz atkahrtota uſbrukuma, auſtreeſcheem beſ maſ iſdewas eelauſtees muhſu tranſchejâs, bet wini tika no pretuſbrukuma iſſiſti. Uſ pahrejâs frontes noteek apſchaudiſchanas.

II.

Iſluhku apſchaudiſchanâs un iſluhkoſchanas.

I.

Rumenijas fronte. Eenaidneeku uſbrukums uſ deenwideem no Jakobenki-Woleputna ſchoſejas atſiſts no muhſu artilerijas uguns.

II.

Uſ deenwideem no Jſas upes eenaidneeks mehginaja uſbrukt muhſu poſizijam, bet tika atſiſts.

Uſ pahrejâs frontes apſchaudiſchanâs.

I.

Kaukaſas fronte. Alma rajonâ turki beſ panahkumem uſbruka muhſu poſizijam.

II.

Hanikinſkas wirſeenâ muhſu karaſpehks eeņehmis Miantagu, Paitachtu, Serpomu un dſenâs turkeem pakaļ, kuri atkahpas uſ Kaſriſchipunu.

Melnâ juhrâ. Muhſu minu laiwa nogremdejuſi pee Anatoles peekraſtes diwas peelahdetas leellaiwas un ar artilerijas uguni iſnihzinajuſi Keraſundas rajonâ diwus gaiſa kuģa ſchkuhnus.

Abonenteem.

Awiſes iſſuhtiſchana abonenteem nomeſta tagad pilnigâ kahrtibâ. Peeņemts wajadſigais ekſpedizijas darbineeku ſkaits, eeweſti wiſi ſarakſti, noſlehgts atteezigs lihgums ar paſta wirswaldi par awiſes iſſuhtiſchanu beſ banderolem pehz paſeminatâ tarifa u. t. t. Ja abonenti ari wehl tagad nekahrtigi ſaņem ſawus numurus tad ſche wainigas nekahrtibas paſtâ, kurſch ar nowehlojumeem un nekahrtigi iſſuhta laikrakſtus. Scho paſta nekahrtibu eemeſls pilnigi ſaprotams: pehdejâ laikâ radees milſigs daudſums jaunu laikrakſtu; tagadejâ ſpehzigo notikumu brihdî katrs pahuhta ſew, ne tikai weenu, bet pat wairakas awiſes. Ari jaunas paſta noſares ſtrahdâ paſtiprinati. Naw tadeļ brihnums, kâ wezais birokratiſkais paſta aparats naw ſpehjigs iſpildit ſawus plaſchakos uſdewumus. Jaweezeeſchas, kamehr to pahrweidos un papildinâs jauneem ſpehkeem. „Zihnas“ ekſpedizija atbildibu par nekahrtibâm awiſes peeſuhtiſchanâ no ſewis noņem.

Newas rajona fabriku ſtrahdneeku preekſchſtahwju ſapulze

noteek zeturtdeen, pl. ſt. 6 wakarâ Semiankowa ſawoda ehdeenizas telpâs: Невск. Застава Пр. села Смоленскаго столовая завода Семяникова. Fabrikas, kuras wehl preekſchſtahwji nebuhtu iſbihdijuſchi, beedrus luhdſam to iſdarit pehz eeſpehjas ahtri

R. S.-D. Str. P. Peterpils organiſazijas Latweeſchu rajons.

… G. Weilbrita drukatawâ, Peterpilî Троицкій проспектъ № …